

Turizm Sektöründe Hizmet Kalitesinin Sağlanması Açısından Türkiye’de Turizm Eğitiminin Analizi

Hacı Mehmet Yıldırım^{a*}, Buse Çeti^b, Sedef Özcan^c, Oğuzhan Dülgaroğlu^d,
Fatma Özer^e

^{a, b, c, d, e} Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Turizm Fakültesi, Çanakkale.

Öz

Günümüzde ülke ekonomileri için önemli bir gelir kaynağı olan turizm faaliyetlerinin ana unsuru insan gücüdür. Bunun temel nedeni turizm ürünlerinin hizmet kaynaklı olmasıdır. Hizmete dayanan ürünler, özellikleri gereği; depolanamaz, üretildiği yerde tüketilir ve üretimi ile tüketimi eş güdümlüdür. Bu nedenle hizmetin kaliteli şekilde sunulması önemlidir. Literatürdeki araştırmalar, eğitim düzeyinin hizmet kalitesini doğrudan etkilediğini göstermektedir. Bu anlamda araştırmada Türkiye’de lisans düzeyinde verilen turizm eğitiminin içerik açısından analizini yapmak ve değerlendirmek amaçlanmıştır. Araştırmanın türü nitel olup verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre lisans düzeyinde turizm eğitiminin en çok Turizm Fakültelerinde Turizm İşletmeciliği bölümü adı altında verildiği bulunmuştur. Ayrıca tüm dersler içinde mesleğe yönelik derslerin ağırlıkta olduğu görülmüştür. Bu anlamda sektöre orta ve üst düzey yönetici sağlanmasının ve öğrencilerin sektörle ilgili bilgi düzeyleri yüksek bir şekilde mezun olmalarının önemli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hizmet Kalitesi, Mesleki Eğitim, Turizm Eğitimi.

The Analysis of Turkey’s Tourism Education Regarding Service Quality Throughout the Tourism Sector

Abstract

Nowadays, tourism activities generate a significant source of revenue for many countries’ economies in which labor is the main component. The main reason for this is that tourism services are labor-intensive. The goods based on service regarding their attributes; can not be stored and should be used at the production area due to the lag between time of production and consumption. Thus it is important to provide the highest quality. Many studies show that the level of education directly affects the level of service quality. This research aims to assess and analyze the content of bachelor degree tourism education in Turkey by evaluating through the qualitative method of content analysis. The findings obtained from this study suggest most bachelor level Tourism programs (as specified by the Tourism Faculty at the department of Tourism Management and Research) showed that there was a high quantity of lessons emphasizing tourism as a profession. In this regard, it is imperative that graduates in addition to middle and senior level managers in the sector have a strong foundation of knowledge about the sector.

Keywords: Service Quality, Vocational Education, Tourism Education.

GİRİŞ

Turizm bir hizmet sektörüdür ve turizm işletmelerinin ayakta kalması ya da ülke olarak turizm pazarından daha fazla pay elde edilmesi müşteri memnuniyetinin sağlanması ve hizmet kalitesinin iyi olması ile mümkündür. Bu nedenle turizm sektöründe turistlerin çeşitli sebepler ile gittikleri ülkelerden memnun bir şekilde ayrılmaları önem arz etmektedir. Ancak turistlerin gittikleri ülkeden memnuniyet

derecesi yüksek bir şekilde ayrılmaları için ülkenin sahip olduğu doğal güzellikler, ekonomik gelişmeler, teknoloji ya da fiziksel olanaklar kendi başına yeterli değildir. Aynı zamanda turistlerin, ulaşım, konaklama, yeme-içme ve eğlence hizmeti sunan işletmelerden aldıkları hizmetlerden de memnun olmaları gerekmektedir. Çünkü turizm gibi hizmet sektörlerinde hizmeti sunan da alan da insandır. Hizmeti sunan personelin eğitilmiş olması ve kaliteli hizmet sunması ile memnuniyet sağlanır. Hizmeti sunan personelin eğitimsiz olması ve kaliteli hizmet sunmaması durumunda turistler gittikleri ülkelerden beklentileri karşılanmış ve memnun bir şekilde ayrılamayacaklardır. Bu durumda dikkat edilmesi gereken konu kaliteli hizmet sunacak nitelikli personelin yetiştirilmesidir. Turizm eğitimi ile bu mümkün kılınmaktadır. Gün geçtikçe birçok ülke turizm eğitiminin önemini kavramakta ve turizm eğitiminin gelişmesi için çaba sarf etmektedir (Tüylüoğlu, 2003; Hacıoğlu, Kaşlı, Şahin, ve Tetik, 2008; Güçer, 2004; Erdinç ve Yılmaz, 2012; 2008; Ay, 2002).

Turizm eğitimi, turizm sektöründe verimliliği arttırmak, hizmeti sunan kişilerin yeteneklerini ve insanlı özelliklerini geliştirmek için verilen eğitimidir (Olalı, 1982). Toplumdaki turizm bilincini, konuksever bir davranış biçimini ve turizm kaynaklarını koruyacak anlayışı geliştirmek, turistlere eşit ve dürüst hizmet etme terbiyesini vermek gibi amaçları olan turizm eğitimi, çok çeşitli yönlere sahip turizm olayının sadece bir yönünü oluşturmasına rağmen tüketicinin memnuniyetini sağlama, turizm sektörünün gücünü artırma açısından doğrudan ve dolaylı olarak sektörü birçok yönden etkilemektedir (Gharamaleki, 2011; Tüylüoğlu, 2003). Turizm eğitiminin amacı, toplumda turistik kaynakları koruyacak turizm bilincini geliştirerek hizmeti sunan kişilerin eşit ve dürüst olmalarını ve konuksever bir davranış biçimi geliştirmelerini sağlamaktır (Hacıoğlu ve diğ., 2008). Başka bir anlatımla turizm eğitimi ile sektörde çalışacak nitelikli personel sayısının artırılması beraberinde ise daha kaliteli hizmetin sunumu hedeflenmektedir.

Türkiye’de turizm eğitimi faaliyetleri 1953 yılında Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın işbirliği ile Ankara ve İzmir Ticaret Liseleri’nde “Turizm Meslek Kursları” ve kimi turizm derneklerinin düzenledikleri “Tercüman Rehberlik Kursları”nın açılmasıyla birlikte ortaya çıkmıştır (Olalı, 1984: 15). Turizm sektörü için nitelikli personel yetiştirme konusunun 1963 yılında Turizm ve Tanıtma Bakanlığı’nın kurulması ile daha sistemli bir hal aldığı görülmektedir (Kozak, Kozak ve Kozak 2001: 109-111). Turan’a (1998: 22) göre, turizm eğitimi Türk turizmini dış dünyaya açmanın önemli araçlarından biri olarak ele alınabilir. Bu nedenle turizm eğitimi, turizm politikalarının belirlenmesinde en az altyapı kadar yüksek derecede bir öneme sahiptir. Bu hedef doğrultusunda yararlanılacak en önemli araç, bu sektörde çalışacak bireylere olumlu bir yaşama bakış açısı kazandıracak, bilim ve teknoloji alanlarındaki gelişmeleri kolayca kavramayı, bilgilerini yaşama ve çalışma hayatına geçirebilmeyi sağlayacak bir turizm eğitimidir.

Türkiye’de Üniversite çatısı altında turizm eğitimi ise ilk olarak 1965-1966 öğretim yılından itibaren Ankara Ticaret ve Turizm Yüksek Öğretmen Okulu’nda faaliyetine başlamıştır. Bu tarihten itibaren önlisans ve lisans düzeyinde turizm eğitimi veren okullara yönelik yatırımlar yapılmış, bu okulların sayıları artmış ve binlerce

mezun verebilecek duruma gelmişlerdir (Çelik ve Tuna, 2012: 272). 1969 yılında Ege Üniversitesi, 1975 yılında Bursa İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi ve 1982 yılında Erciyes Üniversitesi bünyesinde ön lisans ve lisans düzeyinde turizm eğitimi veren birimler kurulmuştur (Aksu ve Bucak, 2012).

Türkiye’de turizm eğitimi, örgün eğitim ve yaygın eğitim olmak üzere iki ana bölümden oluşur. Örgün eğitim başlığı altında yer alan turizm eğitimi ortaöğretim düzeyinde ve yükseköğretim düzeyinde verilmektedir. Orta öğretim adı altında verilen eğitim Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri’nde verilen eğitimi kapsamaktadır. Yükseköğretim düzeyinde turizm eğitimi ise önlisans, lisans ve lisansüstü eğitim olarak üçe ayrılmaktadır. Örgün eğitimin dışında verilen yaygın eğitim ise Kültür ve Turizm Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı ve sektörle ilgili meslek kuruluşları tarafından verilen eğitimi kapsamaktadır. Bunların yanında örgün ve yaygın eğitime ek olarak, açık eğitim şeklinde verilen eğitim türü de mevcuttur. Açık turizm eğitimi sadece Anadolu Üniversitesi’nde lisans ve önlisans düzeylerinde verilmektedir (Boylu ve Arslan, 2014; Bayraktaroğlu, 2013; Güçer, 2004).

Turizm eğitiminde yükseköğretim düzeyinde eğitim verilmesi turizm eğitiminin kalitesinin artması açısından iyi bir başlangıç olarak görülmektedir (Airey, Tribe, Benckendorff ve Xiao; 2015). Yükseköğretim kurumlarında önlisans, lisans ve lisansüstü olarak verilen eğitim, ortaöğretime dayalı olarak en az iki yıllık süre boyunca verilen eğitimdir. Yükseköğretim kuruluşları bünyesinde yer alan lisans eğitimi, en az sekiz yarıyıl ve dört yıl kapsamında gerçekleştirilen eğitim çeşididir (Baltacı, Avsallı ve Demirel, 2012). 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu’nun 3. maddesine göre lisans düzeyinde eğitim fakülte ve yüksekokul kurumları tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu kanuna göre;

“Fakülte: Yüksek düzeyde eğitim - öğretim, bilimsel araştırma ve yayın yapan; kendisine birimler bağlanabilen bir yükseköğretim kurumudur.

Yüksekokul: Belirli bir mesleğe yönelik eğitim öğretime ağırlık veren bir yükseköğretim kurumudur.”

Lisans düzeyindeki turizm eğitimi, turizm işletmelerinde orta ve üst düzeydeki yönetici ihtiyacını karşılamak üzere yükseköğretim kurumlarında dört yıl süre ile verilen turizm eğitimidir (Ulama, Batman ve Ulama, 2015). Tanımdan da anlaşılacağı üzere Türkiye’de lisans düzeyinde turizm eğitiminin en temel amacı, turizm sektörünün orta ve üst düzey yönetici ihtiyacını karşılamaktır. Türkiye’de lisans düzeyinde turizm eğitimi veren kurum ve kuruluşlar çeşitli yıl ve safhalardan geçerek günümüze kadar gelmişlerdir (Boylu ve Arslan, 2014).

Literatür incelendiğinde turizm eğitimi ile ilgili pek çok çalışmanın yapıldığı görülmektedir (Aymanıkuy ve Aymanıkuy 2002, Ay 2002, Tüylüoğlu 2003, Güçer 2004, Öncüer 2006, Gürbüz ve Dağdeviren 2007, Sarı 2007, Kozak 2009, Gharamaleki 2011, Çiftçi, Çakır ve Çakır 2012, Aksu ve Bucak 2012, Bayraktaroğlu 2013, Türkeri 2014, Boylu ve Arslan 2014, Airey, Tribe, Benckendorff ve Xiao 2015). Yapılan çalışmalarda öncelikli olarak turizm eğitiminin gelişiminden ve eğitimin verilmiş biçiminden

bahsedilmektedir. Yine çalışmalarda genel olarak okul, öğrenci, öğretmen ve akademisyen sayılarına, turizm eğitimi ile ilgili sorunlara (dil-staj-istihdam vb.) odaklanılmıştır. Bunlardan farklı olarak Çiftçi, Çakır ve Çakır (2012), Güçer (2004) ve Gharamaleki (2011) tarafından gerçekleştirilen çalışmalarda Türkiye’de verilen turizm eğitimi ile diğer ülkelerde verilen turizm eğitimi arasında karşılaştırma yapılmıştır. Yapılan çalışmalar incelendiğinde Türkiye’de lisans düzeyinde eğitim veren üniversitelerin öğretim programları dikkate alınarak kendi aralarında karşılaştırma yapan bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle bu çalışmanın amacı, Türkiye’de lisans düzeyinde verilen turizm eğitimi içerik açısından analiz etmek ve değerlendirmektir.

YÖNTEM

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemi benimsenmiş olup verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. Nitel araştırmayı, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama tekniklerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlamak mümkündür (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 39). Nitel yöntemle tasarlanmış araştırmalarda ele alınan konu hakkında derin bir kavrayışa ulaşma çabası vardır. Bu yönüyle araştırmacı bir kaşif gibi hareket ederek gerçekliğin izini sürer ve muhatabının öznel bakış açısına önem verir (Karakaş, 2015: 63). İçerik analizi yayınların, söylemlerin veya kayıtların anlaşılması ve karşılaştırılması için kullanılan bir tekniktir. Burada amaç, belge ve dokümandaki mesajın bir sistem dâhilinde tanımlanmasıdır (Arıkan, 2013: 21-51). Böylece içerik analizi, araştırmacıyı toplanan verilere aşına etmekte ve ayrıca verilerin daha ileri analizleri için kullanılmasını kolaylaştırmaktadır (Coşkun, Altunışık, Bayraktaoğlu ve Yıldırım; 2015).

Türkiye’de bulunan lisans düzeyinde eğitim veren devlet ve vakıf üniversiteleri 2015 ÖSYS Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzundan alınmış olup üniversitelere ait veriler üniversitelerin internet sitelerinden elde edilmiştir. Dersler ile ilgili veriler değerlendirilirken dersler mesleğe yönelik, meslek dışı ve seçmeli yabancı dil dersleri olarak üç grupta ele alınmıştır. Üniversitelerde verilen İngilizce derslerinden meslek ile ilgili olanlar mesleğe yönelik dersler grubuna alınırken meslek odaklı olmayan İngilizce dersleri ise meslek dışı dersler grubuna alınmıştır. İngilizce dersi dışında diğer yabancı dil dersleri seçmeli olarak verilmekte olup bu derslerin tümü seçmeli yabancı dil dersleri grubu altında değerlendirilmiştir. İncelenen 2015 ÖSYS Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu’na göre Türkiye’de lisans düzeyinde turizm eğitimi veren yetmiş (70) üniversite olduğu tespit edilmiştir. Üniversitelerin sitelerinden bilgi toplama aşamasında 6 adet üniversitenin sitesine ulaşılamamış, 9 adet üniversitenin bilgilerinin tamamına erişilememiştir.

BULGULAR

Bu bölümde araştırma sonucu elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Türkiye’de turizm eğitiminin hangi birimlerde verildiğine, bu birimlerde hangi bölümlerin yer aldığına, mesleğe yönelik ve meslek dışı derslere, mesleğe yönelik ve meslek dışı

derslerin bölüm bazlı değerlendirilmesine ve turizm eğitimi veren üniversitelerde hangi seçmeli yabancı dil derslerinin verildiğine değinilmiştir. Türkiye’de lisans düzeyinde turizm eğitimi Tablo 1’de de görüleceği üzere üniversitelerin farklı birimlerinde verilmektedir.

Tablo 1. Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Veren Birimler

Birimler	Sayı
Turizm Fakültesi	26
Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu	16
Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu	12
İşletme Fakültesi	6
Güzel Sanatlar Fakültesi	4
Ticari Bilimler Fakültesi	2
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	2
Turizm ve Otelcilik Yüksekokulu	1
Sanat Tasarım Fakültesi	1
İktisat Fakültesi	1
Uygulamalı Bilimler Fakültesi	1
Uygulamalı Teknoloji ve İşletmecilik Yüksekokulu	1
Toplam	73

Lisans düzeyinde turizm eğitimi veren birimlerin gösterildiği Tablo 1’e bakıldığında çoğunluğu Turizm Fakültelerinin oluşturduğu görülmektedir. Yine Turizm Fakültelerinin yanında Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulları ile Uygulamalı Bilimler Yüksekokullarında lisans düzeyinde turizm eğitimi yaygın olarak verilmektedir. Bunların dışında lisans düzeyinde turizm eğitimi İşletme Fakülteleri, Ticari Bilimler Fakülteleri ile İktisadi ve İdari Bilimler Fakültelerinde verilmektedir. Dikkat çekici olarak Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümünü barındıran Güzel Sanatlar Fakültelerinde ve Sanat ve Tasarım Fakültelerinde de turizm eğitimi verilmektedir. Turizm alanında lisans eğitimi veren tüm fakülte ve yüksekokullarda çeşitli isimler altında turizm eğitimi veren bölümler bulunmaktadır. Bu bölümlerin dağılımı Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2. Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Veren Bölümlerin Dağılımı

Bölümler	Oran (%)
Turizm İşletmeciliği	28
Gastronomi ve Mutfak Sanatları	22
Konaklama İşletmeciliği	11
Turizm Rehberliği	11
Turizm ve Otel İşletmeciliği	8
Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik	8
Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği	3
Seyahat İşletmeciliği	3
Yiyecek ve İçecek İşletmeciliği	2
Turizm ve Otelcilik	2
Rekreasyon Yönetimi	1
Toplam	100

Turizmde lisans eğitimi veren bölümlerin dağılımlarının verildiği Tablo 2'den de anlaşılacağı üzere turizm eğitimi en çok Turizm İşletmeciliği Bölümü adı altında verilmektedir. Turizm İşletmeciliği Bölümü'nü sırasıyla Gastronomi ve Mutfak Sanatları, Konaklama İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği bölümleri izlemektedir. Lisans düzeyinde turizm eğitimi veren bölümler arasında en az orana sahip bölümün ise Rekreasyon Yönetimi Bölümü olduğu görülmektedir. Lisans düzeyinde turizm eğitimi veren bölümlerdeki derslerin dağılımı ise Tablo 3'te verilmektedir.

Tablo 3. Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Veren Bölümlerdeki Derslerin Dağılımı

Dersler	Oran (%)
Mesleğe Yönelik Dersler	51
Meslek Dışı Dersler	32
Seçmeli Yabancı Dil Dersleri	17
Toplam	100

Lisans düzeyinde turizm eğitimi veren bölümlerdeki derslerin dağılımına bakıldığında mesleğe yönelik derslerin toplam derslere oranının; %51, meslek dışı derslerin toplam derslere oranının ise %32 olduğu görülmektedir. Ayrıca birimlerde verilen seçmeli yabancı dil derslerinin toplam derslere oranının da %17 olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Lisans düzeyinde turizm eğitimi veren bölümlerdeki derslerin içeriğine göre dağılımı Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4: Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Veren Bölümlerdeki Derslerin İçeriğine Göre Dağılımı

Bölüm Adı	Mesleğe Yönelik Dersler (%)	Meslek Dışı Dersler (%)	Seçmeli Yabancı Dil Dersleri (%)
Gastronomi ve Mutfak Sanatları	64	24	12
Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik	53	39	8
Turizm ve Otelcilik	50	50	-
Turizm İşletmeciliği	49	33	18
Konaklama İşletmeciliği	49	34	17
Turizm Rehberliği	47	28	25
Turizm ve Otel İşletmeciliği	44	34	22
Seyahat İşletmeciliği	41	34	25
Yiyecek ve İçecek İşletmeciliği	39	36	25
Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği	38	41	21
Rekreasyon Yönetimi	36	38	26

Bölümlere göre mesleğe yönelik derslerin, meslek dışı derslerin ve seçmeli dil derslerinin oranlarının gösterildiği Tablo 4'te mesleğe yönelik derslerin meslek dışı derslere göre en fazla olduğu bölümün Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü olduğu anlaşılmaktadır. Yine mesleğe yönelik derslerin en fazla olduğu bölümler sıralandığında Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Bölümünün ikinci, Turizm ve Otelcilik Bölümünün üçüncü ve Turizm İşletmeciliği bölümünün dördüncü sırada olduğu görülmektedir. Mesleğe yönelik derslerin en az olduğu bölümler ise sırasıyla

Rekreasyon Yönetimi, Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği ile Yiyecek ve İçecek İşletmeciliği bölümleridir. Bölümlere göre seçmeli yabancı dil derslerinin en fazla olduğu bölümler sıralandığında Rekreasyon Yönetimi bölümü ilk sırada yer almakta ve Rekreasyon Yönetimi bölümünü Seyahat İşletmeciliği ile Yiyecek ve İçecek İşletmeciliği bölümleri takip etmektedir. Seçmeli dil derslerinin en az olduğu bölümler ise, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik, Gastronomi ve Mutfak Sanatları, Konaklama İşletmeciliği ile Turizm İşletmeciliği bölümleridir. Lisans düzeyinde turizm eğitimi veren bölümlerdeki seçmeli yabancı dil derslerinin dağılımı Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Veren Bölümlerdeki Seçmeli Yabancı Dil Derslerinin Dağılımı

Seçmeli Yabancı Dil Dersleri	Oran (%)
Almanca	26
Rusça	25
Fransızca	13
İspanyolca	7
Arapça	7
Çince	6
Japonca	5
İtalyanca	5
Diğer	6
Toplam	100

Lisans düzeyi turizm eğitiminde seçmeli yabancı diller ile ilgili olan Tablo 5 incelendiğinde üniversite birimlerinde seçmeli yabancı dil olarak en fazla Almanca dersinin verildiği görülmektedir. Almanca dil dersini sırasıyla Rusça ve Fransızca takip etmektedir. Diğer seçmeli yabancı diller içinde ağırlıklı olarak Farsça dil dersi bulunmakta ve Farsçayı sırasıyla Yunanca, Portekizce ve İbranice takip etmektedir.

SONUÇ

Turizm sektörü yarattığı gelir dolayısıyla ekonomide önemli bir yere sahiptir. Elde edilen gelirden artış sağlanması da ancak turistlerin destinasyonlardan memnuniyet derecesi yüksek bir şekilde ayrılmasıyla mümkün olmaktadır. Turistlerin memnuniyetlerinin sağlanması ise hizmetin kalitesine bağlıdır. Hizmetin kaliteli olması personelin eğitim düzeyiyle doğru orantılıdır. Bu durumda personelin eğitim düzeyi ne kadar artarsa sunulan hizmetin kalitesi de o miktarda artmakta ve turizm eğitiminin önemini ortaya çıkarmaktadır. Alınan eğitimin seviyesinin yüksek olması sunulan hizmetin kalitesini arttırmaktadır ve bu nedenle eğitim seviyesi hizmet kalitesi açısından oldukça önemli bir yere sahip olmaktadır.

Bu çalışmada Türkiye'de verilen turizm eğitiminin içerik açısından analizini yapmak ve değerlendirmek amaçlanmıştır. Bu doğrultuda, Türkiye'de lisans düzeyinde turizm eğitimi veren üniversiteler ile bu üniversitelerin bölümlerine ulaşılmış ve lisans düzeyinde turizm eğitimi veren bölümlerin öğretim programları dikkate alınarak verilen tüm dersler mesleğe yönelik, meslek dışı dersler ve seçmeli

yabancı dil dersleri olmak üzere üç grupta ele alınmıştır. Elde edilen bulgular doğrultusunda lisans düzeyinde turizm eğitiminin yaygın olarak Turizm Fakülteleri, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulları ve Uygulamalı Bilimler Yüksekokullarında verildiği görülmektedir. Lisans düzeyinde eğitim veren birimlerin başında Turizm Fakültelerinin gelmesi, turizm eğitiminde yüksek düzeyde eğitim – öğretimin verilmesine ve bilimsel araştırma - yayın yapan kişilerin yetiştirilmesine önem verildiğini göstermektedir. Lisans eğitimi veren fakülte ve yüksekokullar içinde en fazla Turizm İşletmeciliği ile Gastronomi ve Mutfak Sanatları bölümleri yer almaktadır. Bu bölümlerin çoğunlukta olması turizm sektörünün ihtiyaç duyduğu üst düzey bilgi ve beceriye sahip yöneticilerin ve yiyecek-içecek sektöründe ihtiyaç duyulan teorik ve pratik bilgi ve becerilerle donatılmış uzmanların yetiştirilmesinin amaçlandığını göstermektedir. Lisans düzeyinde turizm eğitimi veren Rekreasyon Yönetimi bölümünün tüm bölümler arasında en az orana sahip olmasında rekreasyonun turizm eğitiminde gelişmekte olan bir bölüm olması etkilidir.

Lisans düzeyinde turizm eğitimi veren bölümlerdeki derslerin dağılımına bakıldığında çoğunluğu mesleğe yönelik derslerin kapsadığı görülmektedir. Meslek dışı derslerin sayısı ise mesleğe yönelik derslerin sayısının çok daha altındadır. Bu anlamda lisans düzeyinde turizm eğitimi veren birimlerde mesleğe yönelik derslere daha çok önem verildiği söylenebilir. Mesleğe yönelik derslerin en yoğun olduğu bölümlere bakıldığında ise Gastronomi ve Mutfak Sanatları bölümü ilk sırada yer almaktadır. Gastronomi ve Mutfak Sanatları bölümünden sonra sırasıyla Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik, Turizm ve Otelcilik ve Turizm İşletmeciliği bölümleri izlemektedir. Mesleğe yönelik derslerin çoğunlukta olması lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin sektörle ilgili bilgi düzeyleri yüksek bir şekilde mezun olmalarını sağlamakta ve sektöre daha çabuk uyum sağlamalarını kolaylaştırmaktadır.

Lisans düzeyinde turizm eğitimi veren bölümlerdeki seçmeli yabancı dil derslerinin dağılımına bakıldığında seçmeli yabancı dil derslerinin tüm dersler içerisindeki payının %17 olduğu görülmektedir. Seçmeli yabancı dil dersi olarak en çok Almanca, Fransızca ve Rusça dersleri verilmektedir. Diğer seçmeli yabancı diller içinde Farsça, Yunanca, Portekizce ve İbranice dil dersleri vardır. Seçmeli yabancı dil dersleri içerisinde Arapça, Farsça ve İbranice derslerinin olması Türk turizm sektörünün yeni pazarlara açılmasının eğitim-öğretimi de şekillendirdiğini göstermektedir.

KAYNAKÇA

- Airey, D. Tribe, J. Benckendorff, P. ve Xiao, H. (2015). The Managerial Gaze: The Long Tail of Tourism Education and Research, *Journal of Travel Research*, 54 (2): 139 –151.
- Aksu, M. Bucak, T. (2012). Mesleki Turizm Eğitimi, *Aksaray Üniversitesi İİBF Dergisi*, 4 (2): 8-18.
- Ankan, R. (2013). *Araştırma Yöntem ve Teknikleri*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Ay, Y. (2002). Turizm Eğitimi Veren Sertifika Programlarından Mezun Olanların Turizm Sektöründe İstihdam Edilmeleri İle İlgili İzmir'deki 5 Yıldızlı Otel İşletmeleri Üzerine Bir Uygulama (*Basılmamış Yüksek Lisans Tezi*). Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Aymankuy, Y. ve Aymankuy, Ş. (2002). Ön Lisans ve Lisans Düzeyindeki Turizm Eğitimi Veren Yüksek Öğretim Kurumlarının Buldukları Yerlerin Analizi ve Turizm Eğitimi İçin Öneri Bir Model, Turizm Eğitimi Workshop-Konferans 11-13 Aralık Bildiri Kitabı, Ankara: Aren Ajans, 29-42.
- Baltacı, F. Avsallı, E. Ü. ve Demirel, O. N. (2012). Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Eğitim Memnuniyetlerinin ve Geleceğe Yönelik Bakış Açılarının Belirlemesine Yönelik Bir Araştırma, *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 4 (1): 17-25.
- Bayraktaroğlu, E. (2013). Türkiye’de Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Veren Kurumların Uygulama Olanakları (*Basılmamış Yüksek Lisans Tezi*). Afyonkarahisar: Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Boylu, Y. ve Arslan, E. (2014). Türkiye’deki Turizm Eğitiminin Rakamsal Gelişmeler Açısından Değerlendirilmesi, *Gazi Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi*, 1: 79-97.
- Coşkun, R. Altunışık, R. Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E. (2015). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri: Spss Uygulamalı*. Sakarya: Sakarya Kitabevi.
- Çelik, S. ve Tuna, P. F. (2012). Turizm Öğrencilerinin Staj Sorunları ve Çözüm Önerileri, Turizm Eğitimi Konferansı, Ankara, 270-278.
- Çiftçi, G. Çakır, A. ve Çakır, G. (2012). Türkiye ve İsviçre’deki Turizm Eğitiminin Karşılaştırılması, Turizm Eğitimi Konferansı 17-19 Ekim 2012 Bildiri Kitabı, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü, 475-486.
- Erdinç, S. B. ve Yılmaz, G. (2012). Günümüzde Turizm Eğitiminin Yükseköğretim İçerisindeki Yeri, Turizm Eğitimi Konferansı–Tebliğler 17-19 Ekim 2012 Bildiri Kitabı, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü, 17-31.
- Gharamaleki, M. R. (2011). Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Turizm Eğitimi Veren Kurumları Değerlendirmeleri İran-Türkiye Karşılaştırması (*Basılmamış Doktora Tezi*). Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Güçer, E. (2004). Türkiye’deki Turizm Eğitimi İle Avrupa Birliği Üyesi Ülkelerdeki Turizm Eğitiminin Karşılaştırılması ve Sektörün Turizm Eğitiminden Beklentileri (*Basılmamış Yüksek Lisans Tezi*). Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Gürbüz, A. K. ve Dağdeviren, A. (2007). Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Veren Kurumların Ders Programlarının Fonksiyonel Açından İncelenmesi, *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10 (18): 157-167.
- Hacıoğlu, N. Kaşlı, M. Şahin, S. ve Tetik, N. (2008). *Türkiye’de Turizm Eğitimi*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Karakaş, Z. (2015). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, *Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 1 (1): 62-80.
- Kozak, M. A. (2009). Akademik Turizm Eğitimi Üzerine Bir Durum Analizi, *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22: 2-20.
- Kozak, N. Kozak, M. A. Kozak, M. (2001). *Genel Turizm İlkeler-Kavramlar*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Olalı, H. (1982). *Turizm Olayı-Turizmin Önemi*. İzmir: Ofis Ticaret Matbaacılık.

- Olalı, H. (1984). Türkiye’de Eğitimin Yapısı ve Sorunları, Turizm Eğimi Kongresi Tebliğ ve Tartışmalar 16-17 Ekim 1984 Bildiri Kitabı, Korzay, M. Usluata, A. Yarcın, Ş. ve Var, T. (Editörler), İstanbul: Rekmay, 92-99.
- Öncüer, M. E. (2006). Avrupa Birliği Eğitim Politikasında Mesleki Turizm Eğitimi Yaklaşımı ve Türk Turizm Eğitimine Uygulanabilirliği (*Basılmamış Doktora Tezi*). İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (2015). 2015 Yılı Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu, <http://dokuman.osym.gov.tr> Son Erişim Tarihi: 20.05.2016.
- Sarı, F. (2007). Türkiye’deki Turizm Eğitiminin Turizm Sektöründeki İstihdama Etkisi ve Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri Üzerine Bir Araştırma (*Basılmamış Yüksek Lisans Tezi*). İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Turan, İ. (1998). Gereksinim Çözümlemesi Yapılarak Hazırlanmış İletişimsel Yöntemin Kullanıldığı Almanca Otelcilik ve Turizm Ön büro Programının Hedef Davranışları Kazandırmadaki Etkililiği (*Basılmamış Doktora Tezi*). Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- Türkeri, İ. (2014). Yükseköğretim Düzeyinde Turizm Eğitiminin Özel Nitelikli Sorunları ve Çözüm Önerileri, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 4: 1-14.
- Tüylüoğlu, T. (2003). Türkiye’de Turizm Eğitiminin Niteliği (*Basılmamış Yüksek Lisans Tezi*). Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ulama, Ş. Batman, O. ve Ulama, H. (2015). Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Kariyer Algılamalarına Yönelik Bir Araştırma: Sakarya Üniversitesi Örneği, *Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6 (11): 339-366.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yüksek Öğretim Kurumu (1981). Yükseköğretim Kanunu, <http://www.yok.gov.tr> Son Erişim Tarihi: 15.05.2016.